

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 155/03-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha prerokoval sťažnosť M. O., bytom K., zastúpenej advokátkou G. H., Ž., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. Nc 2365/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. O. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. Nc 2365/01 porušené bolo.

2. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť M. O. trovy konania vo výške 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodeväťdesiatšesť slovenských korún) do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet advokátky JUDr. G. H., Ž.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2003 doručená sťažnosť M. O. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Nc 2365/01.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 155/03-9 z 27. augusta 2003 prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti okrem iného uviedla:

„Mám za to, že v konaní k subjektívnym prietahom a k nečinnosti zo strany súdu nedošlo. Ba práve naopak, sťažovateľka svojím prístupom sťažila postup v ďalšom konaní, svojím správaním pokiaľ nevyhovela výzve súdu a podanie nedoplnila a neupravila, zapríčinila samotné zastavenie súdneho konania. Z týchto dôvodov žiadam aby ústavný súd jej sťažnosť zamietol v celom rozsahu.“

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení sťažovateľky a z vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd vo veci sp. zn. Nc 2365/01 zistil nasledovné:

Okresnému súdu bol 17. decembra 2001 doručený návrh sťažovateľky na začatie konania.

Okresný súd 16. januára 2002 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku.

Sťažovateľka 24. apríla 2002 zaplatila súdny poplatok.

Okresný súd 30. apríla 2002 vyzval odporcu na vyjadrenie k návrhu.

Dňa 12. augusta 2002 odporca doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 27. marca 2003 vyzval okresný súd sťažovateľku, aby sa vyjadrila k podaniu odporcu.

Dňa 26. mája 2003 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky.

Okresný súd 29. mája 2003 vyzval sťažovateľku, aby svoj návrh doplnila v súlade s ustanovením § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Dňa 25. júla 2003 sťažovateľka doručila okresnému súdu na základe jeho výzvy podanie.

Okresný súd 13. augusta 2003 uznesením konanie zastavil.

Dňa 9. októbra 2003 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky.

Dňa 17. októbra 2003 okresný súd doručil spis ústavnému súdu, ktorý mu bol vrátený 21. novembra 2003.

Dňa 23. januára 2004 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Žiline, ktorý 26. apríla 2004 odvolanie sťažovateľky odmietol.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. Nc 2365/01 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemôže očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa podanou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov ...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne právoplatným rozhodnutím. K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu právnej neistoty iným zákonom dovoleným spôsobom.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3).

Ústavný súd pri vyhodnotení doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. Nc 2365/01 podľa troch uvedených základných kritérií dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania na okresnom súde je návrh sťažovateľky na určenie vlastníctva k nehnuteľnosti. Vzhľadom na to, že návrh neobsahoval všetky náležitosti v zmysle § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 OSP, bol zapísaný do registra nejasných podaní pod sp. zn. Nc 2365/01 za účelom odstránenia väd podania a jeho doplnenia. Ústavný súd konštatuje, že predmetná vec zo skutkového ani z právneho hľadiska nevykazuje črty skutkovej a právnej zložitosti. Napokon ani okresný súd vo svojom vyjadrení neuvádzal skutkovú a právnu zložitosť danej veci ako dôvod, ktorý by mal ovplyvniť priebeh konania.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V danom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1

OSP a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby súd mohol o uplatnenej ochrane rozhodnúť v súlade so zákonom. Konanie sťažovateľky nebolo v súlade s jej právami a povinnosťami ako účastníčky sporového konania, pretože ňou podaný návrh na začatie konania bol nezrozumiteľný a nejasný a sťažovateľka v ňom, ako aj v ďalších podaniach nesprávne označila účastníkov. Na ťarchu sťažovateľky možno pripísať i tú skutočnosť, že na výzvu okresného súdu z 29. mája 2003, aby odstránila nedostatky svojho podania v súlade s ustanovením § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 OSP, odpovedala vyjadrením doručeným okresnému súdu 25. júla 2003, ktorým nedostatky podania neodstránila, v dôsledku čoho okresný súd musel konanie zastaviť. Sťažovateľka tiež pri podaní návrhu na začatie konania nezaplatila súdny poplatok, čím si nesplnila poplatkovú povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ktorá jej vznikla v zmysle citovaného ustanovenia podaním návrhu. Sťažovateľka tento poplatok zaplatila až na základe výzvy súdu 24. apríla 2002.

Vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry (napr. IV. ÚS 22/03) ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní, akým je aj posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takeého konania vo výraznej miere účastník (§ 6, § 120 ods. 1 a iné OSP).

Tieto skutočnosti ústavný súd vyhodnotil tak, že aj samotná sťažovateľka sa svojím konaním podieľala na predĺžení tohto konania pred okresným súdom.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu.

Prvoradou povinnosťou súdu a sudcu je organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa osoba obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Takáto povinnosť je konkretizovaná

v § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej v § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd bez ďalších návrhov tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Plynulosť súdneho konania závisí aj od toho, ako rýchlo súd odstráni nedostatky žaloby, ktoré mu bránia vec samu prejednať a rozhodnúť.

Z rozboru veci, ktorý je výsledkom preskúmania obsahu súdneho spisu a doterajšieho priebehu konania, vyplýva, že v predmetnej veci došlo k niekoľkomesačnému obdobiu nečinnosti bez akejkoľvek zákonnej prekážky, čím v konaní vznikli zbytočné prietahy.

Za zbytočný prietah možno považovať obdobie od 12. augusta 2002, keď odporca doručil okresnému súdu vyjadrenie k návrhu, až do 29. mája 2003, keď okresný súd vyzval sťažovateľku, aby svoj návrh doplnila (v tomto období okresný súd 27. marca 2003 vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k podaniu odporcu). Tento úkon nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty a ústavný súd ho hodnotí ako neefektívny a nadbytočný.

Postup okresného súdu bol nesústredený a neefektívny aj v tom, že výzvu na odstránenie nedostatkov podania doručil sťažovateľke až 11. júla 2003, teda až po uplynutí 19 mesiacov od doručenia návrhu, pričom jeho povinnosťou bolo skúmať podmienky konania a odstraňovať nedostatky podania hneď po doručení návrhu.

Aj medzi ďalšími úkonmi vykonávanými vo veci okresným súdom sú neprimerané časové intervaly. Také jednoduché úkony ako výzva na zaplatenie súdneho poplatku (16. januára 2002 – sťažovateľke doručená 19. apríla 2002) a výzva na vyjadrenie k návrhu odporcovi (30. apríla 2002 – odporcovi doručená 2. augusta 2002) mal okresný súd vykonať súčasne, a nie s takým časovým odstupom, ako tomu bolo v tomto prípade.

Tvrdenie predsedníčky okresného súdu, že v konaní k subjektívnym prietahom a k nečinnosti zo strany súdu nedošlo, ústavný súd neakceptoval.

Ústavný súd na základe uvedených dôvodov vychádzajúc zo svojej judikatúry preto uzavrel, že v predmetnom konaní došlo k nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu, čo odôvodňuje jeho výrok o porušení označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

V zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

V prípade sťažovateľky ústavný súd svoju právomoc neuplatnil, pretože konanie na všeobecnom súde v priebehu konania o sťažnosti na ústavnom súde bolo právoplatne skončené.

O úhrade trov konania ústavný súd rozhodol v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že sťažovateľke priznal sumu 8 796 Sk z dôvodu trov jej právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Ústavný súd priznal podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb právnej zástupkyňi úhradu za dva úkony právnej služby (prípravu a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti), pričom náhradu za jeden úkon právnej služby priznal vo výške 4 270 Sk (základom pre výpočet výšky náhrady za úkon právnej služby bola nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk). Ďalej ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľky aj dvakrát náhradu režijného paušálu za každý úkon po 128 Sk v zmysle § 19 citovanej vyhlášky.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2004